

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2017. május 11.*

„Előzetes döntéshozatal — Közbesszerzési szerződések — 2004/17/EK irányelv — A szerződések odaítélésének elvei — 10. cikk — Az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód elve — Az ajánlatkérők azon kötelezettsége, hogy az ajánlattevőktől az ajánlatuk módosítását vagy kiegészítését kérjék — Megtagadás esetén az ajánlatkérőnek a bankgarancia megtartásához való joga — 92/13/EGK irányelv — Az 1. cikk (3) bekezdése — Jogorvoslati eljárások — Közbesszerzési szerződés odaítéléséről szóló határozat — Valamely ajánlattevő kizárása — Megsemmisítés iránti kereset — Az eljáráshoz fűződő érdek”

A C-131/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Krajowa Izba Odwoławcza (nemzeti fellebbviteli tanács, Lengyelország) a Bírósághoz 2016. március 1-jén érkezett, 2016. február 19-i határozatával terjesztett elő

az **Archus sp. z o.o.**,

a **Gama Jacek Lipik**

és

a **Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.**

között,

a **Digital-Center sp. z o.o.**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: M. Vilaras tanácselnök (előadó), M. Safjan és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. képviseletében A. Olszewska,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: F. Di Matteo avvocato dello Stato,
- az Európai Bizottság képviselőjében K. Herrmann és A. Tokár, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról [helyesen: a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatások területén a közbeszerzési eljárások összehangolásáról] szóló, 2004. március 31-i 2004/17/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 134., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 19. o.) 10. cikkének, valamint a 2007. december 11-i 2007/66/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2007. L 335., 31. o.) módosított, a vízügyi, energiaipari, szállítási és távközlési ágazatokban működő vállalkozások beszerzési eljárásairól szóló közösségi szabályok alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1992. február 25-i 92/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1992. L 76., 14. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 315. o.; a továbbiakban: 92/13 irányelv) 1. cikke (3) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az egyrészt az Archus sp. z.o.o. és a Gama Jacek Lipik (a továbbiakban együtt: Archus és Gama), másrészt a Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. (lengyel kőolaj- és földgázkitermelő társaság) között azon döntéssel kapcsolatban folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy ez utóbbi egy közbeszerzési eljárásban elutasította az előbbieket ajánlatát, és a Digital-Center sp. z o.o. ajánlatát fogadta el.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2004/17 irányelv 10. cikke előírja:

„Az ajánlatkérők a gazdasági szereplőket egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmódban részesítik, és átlátható módon járnak el.”

- 4 A 92/13 irányelv 1. cikkének (3) bekezdése kimondja:

„A tagállamok biztosítják, hogy az általuk [...] megállapítandó részletes szabályok szerint legalább azon személyeknek álljon jogorvoslati eljárás a rendelkezésére, akiknek érdekében áll vagy állt egy adott szerződés elnyerése, és akiknek az állítólagos jogsértés érdeksérelmet okozott, vagy ennek kockázata fennáll.”

- 5 A 92/13 irányelv 2a. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése előírja:

„A részvételre jelentkezők akkor tekintendők érintettnek, ha a jelentkezésük elutasítására vonatkozó tájékoztatást az ajánlatkérő nem tette hozzáférhetővé az érintett ajánlattevőknek a szerződés odaítéléséről szóló döntésről való értesítését megelőzően.”

A lengyel jog

- 6 Az Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (a közbeszerzések jogáról szóló 2004. január 29-i törvény; Dz. U. 2015, 2164. szám; a továbbiakban: Pzp) 25. cikke előírja:

„(1) A közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő kizárólag az eljárás végrehajtásához szükséges nyilatkozatokat vagy dokumentumokat kérheti be az ajánlattevőtől. Azokat a nyilatkozatokat vagy dokumentumokat, amelyek:

- 1) a közbeszerzési eljárásban való részvétel feltételeinek,
- 2) az ajánlatkérő által az ajánlott árubeszerzések, szolgáltatásnyújtások vagy építési beruházások tekintetében meghatározott követelményeknek

a teljesítését igazolják, az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárást megindító hirdetményben, az ajánlattételhez szükséges dokumentációban vagy az ajánlati felhívásban köteles megjelölni.

(2) A minisztertanács elnöke rendeletben határozza meg az ajánlatkérő által az ajánlattevőtől bekérhető dokumentumok fajtáit és a dokumentumok benyújtásának lehetséges formáját [...]

- 7 A Pzp 26. cikkének (3) bekezdése kimondja:

„Az ajánlatkérő azokat az ajánlattevőket, akik a megadott határidőn belül nem mutatták be a 25. cikk (1) bekezdésében meghatározott nyilatkozatokat vagy dokumentumokat, vagy akik nem mutattak be meghatalmazásokat, vagy akik hibásan nyújtották be a 25. cikk (1) bekezdésében meghatározott nyilatkozatokat és dokumentumokat, illetve hibás meghatalmazásokat mutattak be, felhívja arra, hogy meghatározott határidőn belül mutassák be az említett nyilatkozatokat vagy dokumentumokat, kivéve ha ezek bemutatása ellenére el kellene utasítani az ajánlattevő ajánlatát, vagy érvénytelennek kellene nyilvánítani az eljárást. Az ajánlatkérő kérésének megfelelően bemutatott nyilatkozatoknak és dokumentumoknak igazolniuk kell azt, hogy az ajánlattevő teljesíti az eljárásban való részvétel feltételeit, és hogy az ajánlott árubeszerzések, szolgáltatásnyújtások vagy építési beruházások teljesítik az ajánlatkérő által meghatározott követelményeket, méghozzá legkésőbb az eljárásban való részvétel engedélyezésére irányuló kérelmek benyújtására vagy az ajánlatok benyújtására meghatározott határidő leteltének napján.”

- 8 A Pzp 46. cikkének (4a) bekezdése így szól:

„Az ajánlatkérő megtarthatja a biztosítékot és a kamatokat, amennyiben az ajánlattevő a 26. cikk (3) bekezdése szerinti felhívásra válaszolva neki felróható okból nem nyújtja be a 25. cikk (1) bekezdésében említett dokumentumokat vagy nyilatkozatokat, a meghatalmazásokat, az ugyanazon cégcsoporthoz tartozó jogalanyoknak a 24. cikk (2) bekezdésének 5. pontja szerinti listáját, vagy arra vonatkozó információkat, hogy nem tartozik cégcsoporthoz, vagy ha nem járult hozzá a 87. cikk (2) bekezdésének 3. pontja szerinti hiba kijavításához, és ily módon nem lehetett ajánlatát a legelőnyösebb ajánlatként kiválasztani.”

9 A Pzp 87. cikke előírja:

„(1) Az ajánlatok minősítése és értékelése során az ajánlatkérő az ajánlatok tartalmának pontosítására hívhatja fel az ajánlattevőket. Az ajánlatkérő és az adott ajánlattevő nem tárgyalhatja meg a benyújtott ajánlatot; a jelen cikk (1a) és (2) bekezdésének sérelme nélkül az ajánlat tartalma nem módosítható.

(1a) Versenypárbeszéd keretében az ajánlatkérő – az ajánlatok minősítése és értékelése során – az ajánlatok tartalmának pontosítására és finomítására, valamint további információk közlésére hívhatja fel az ajánlattevőket; ennek során nem módosítható lényegesen az ajánlatok tartalma, és nem módosíthatók az ajánlattételhez szükséges dokumentációban szereplő követelmények.

(2) Az ajánlatkérő kijavítja az ajánlatban:

- 1) a nyilvánvaló elírást,
- 2) a nyilvánvaló számítási hibát az elvégzett javítások számtani következményeire figyelemmel,
- 3) az ajánlatnak az ajánlattételhez szükséges dokumentációval való összeegyeztethetlenségében megnyilvánuló, de az ajánlat tartalmának lényeges módosításával nem járó egyéb hibákat; haladéktalanul értesíteni kell azt az ajánlattevőt, akinek ajánlatát kijavítják.”

10 A Pzp 179. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Az e szakaszban meghatározott jogorvoslatokat az ajánlattevők, a pályázat résztvevői és más személyek is igénybe vehetik, amennyiben érdekükben áll vagy állt egy adott szerződés elnyerése, és a jelen törvény rendelkezéseinek az ajánlatkérő általi megsértése miatt érdeksérelmet szenvedtek vagy szenvedhetnek.”

11 A Pzp 180. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Jogorvoslati kérelemmel kizárólag a közbeszerzési eljárás során az ajánlatkérő által megtett jogellenes cselekmény, vagy olyan cselekmény megtételének általa megvalósított jogellenes elmulasztása kifogásolható, amelynek megtételére az ajánlatkérőt jogszabály kötelezi.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 12 A Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo 2015. június 3-án az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2015/S 105–191838. szám alatt meghívásos eljárásban ajánlati felhívást tett közzé a központi földtani archívuma dokumentumainak digitalizálására, valamint a belső hálózatában elérhető, elektronikus formátumú dokumentumok elkészítésére vonatkozó szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződés odaítélése céljából. A szerződés előírta ezen archívum papíralapú dokumentumainak szkennelését, a szkennelt dokumentumok digitális kezelését, valamint e dokumentumok általánosan használt tartós adathordozón, adott digitális formátumokban és mikrofilm formájában való rögzítését.

- 13 Az ajánlattételhez szükséges dokumentáció 4.1 pontja előírta, hogy az ajánlattevőknek két dokumentumot kell csatolniuk a szolgáltatásnyújtásra vonatkozó ajánlatukhoz. Az első dokumentumnak egy, az ajánlatkérő által készített dokumentum szkennelt másolatának kellett lennie, amelyet tartós adathordozón rögzítettek, és az ajánlattételhez szükséges dokumentáció 4.1 pontjának a) alpontjában foglalt részletes leírásnak megfelelően jelentettek meg. A másik dokumentumnak egy 35 mm-es mikrofilmmintának kellett lennie, amely A4-es formátumban, valamint 16-szoros nagyítást követően A0-ás formátumban tartalmazta a minőségellenőrzésnek alávetett nyomtatott verziót,

amelyekhez csatolták a mikrofilmkészítés módszerének leírását és az ajánlattételhez szükséges dokumentáció 4.1 pontjának b) alpontjában foglalt részletes műszaki jellemzőket (a továbbiakban: mikrofilmminta).

- 14 Az első dokumentum minőségét az ajánlatok értékelési szempontjaira tekintettel, míg a mikrofilmminta minőségét a „megfelel/nem felel meg” elv mentén kellett értékelni, tehát ha a minta nem felelt meg a követelményeknek, az ajánlatot a Pzp 89. cikke (1) bekezdésének 2. pontja alapján el kellett utasítani.
- 15 Ajánlatának biztosítékeként mindegyik ajánlattevőnek 20 000 lengyel zlotyi (PLN) óvadékot is kellett fizetnie.
- 16 Ezen eljárás keretében két ajánlatot is benyújtottak, az egyiket az Archus és a Gama közösen, míg a másikat a Digital-Center nyújtotta be.
- 17 2015. október 15-én az Archus és a Gama a Pzp 87. cikke (2) bekezdésének 3. pontja alapján véletlen tévedésre hivatkozva az ajánlatuk kijavítása iránti kérelemmel fordultak az ajánlatkérőhöz, kérve, hogy egy új mikrofilmmintával cserélje ki az ajánlatukhoz csatolt mintát, amely nem felelt meg az ajánlattételhez szükséges dokumentációban foglalt követelményeknek.
- 18 Az ajánlatkérő 2015. november 17-én válaszolt e kérelemre, és közölte, hogy úgy tekintette, az új mikrofilmminta a Pzp 26. cikkének (3) bekezdése értelmében kiegészíti a benyújtott dokumentumokat. Rámutatott azonban arra is, hogy e társaságok nem említették meg a mintából történő mikrofilmkészítés módszerére vonatkozó információkat és az ajánlattételhez szükséges dokumentáció 4.1 pontjának b) alpontjában megkövetelt műszaki jellemzőket, ezért felhívta őket ezen információk pótlására.
- 19 Az Archus és a Gama által benyújtott két mikrofilmminta vizsgálatát követően az ajánlatkérő végül elutasította ez utóbbiak ajánlatát, azzal az indokkal, hogy az nem felel meg az ajánlattételhez szükséges dokumentáció 4.1 pontja b) alpontjának. Úgy vélte, hogy az e társaságok által benyújtott mikrofilmmintákból nem készíthető minimum 200 dpi felbontású A0-ás formátumú mikrofilmmásolat. Az ajánlatkérő egyébiránt a Digital-Center által benyújtott ajánlatot tekintette a legelőnyösebbnek.
- 20 Az Archus és a Gama ekkor keresetet nyújtott be a Krajowa Izba Odwoławcza (nemzeti fellebbviteli tanács, Lengyelország) elé az ajánlatkérő azon határozatai ellen, amelyben az elutasította ajánlatukat, illetve a Digital-Center ajánlatát fogadta el.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróság lényegében kifejti, hogy a nemzeti közbeszerzési jogszabályok értelmében az ajánlatkérő előírhatja, hogy az ajánlattevők az ajánlati felhívás keretében nyújtsanak be bizonyos „dokumentumokat és nyilatkozatokat”, valamint termékmintákat. Az ajánlatkérő továbbá köteles arra, hogy adott esetben a hiányzó vagy hibás dokumentumok kiegészítését kérje annak érdekében, hogy azok megfeleljenek az ajánlattételhez szükséges dokumentáció követelményeinek, kivéve ha az ajánlatot más okból el kellene utasítani, vagy ha érvénytelennek kell nyilvánítani az eljárást.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt arra a kérdésre vár választ, hogy jogszerű-e az olyan kötelezettség, amelyről az alapügyben szó van, és amely értelmében az ajánlatkérőnek fel kell hívnia az ajánlattevőt az ajánlattételhez szükséges dokumentációban megkövetelt dokumentum kiegészítésére, illetve az említett dokumentációnak megfelelő új minta benyújtására, amennyiben ez ahhoz vezethet, hogy az említett ajánlattevő módosítja ajánlatának tartalmát, ami sérti a közbeszerzési eljárás átláthatóságát. Az említett bíróság ezt követően azt kérdezi, hogy jogszerű-e az ajánlattevő által nyújtott biztosíték megtartása akkor, ha az ajánlattevő nem tesz eleget az ajánlatkérő azon felhívásának, hogy egészítsen ki egy ilyen dokumentumot. A nemzeti bíróság végül azt kérdezi, hogy az Archusnak és a Gamának milyen jogi érdeke fűződik a Digital-Center ajánlatának megsemmisítéséhez.

23 E körülményekre tekintettel a Krajowa Izba Odwoławcza (nemzeti fellebbviteli tanács, Lengyelország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e értelmezni a [2004/17 irányelv] 10. cikkét, hogy az ajánlatkérő kötelezhető arra, hogy azokat az ajánlattevőket, akik a megadott határidőn (vagyis az ajánlatok benyújtására meghatározott határidőn) belül nem mutatták be azokat az ajánlatkérő által bekért »nyilatkozatokat vagy dokumentumokat«, amelyek igazolják, hogy az ajánlott árubeszerzések, szolgáltatásnyújtások vagy építési beruházások teljesítik az ajánlatkérő által meghatározott követelményeket (minek körében a »nyilatkozatok vagy dokumentumok« fogalma a szerződés tárgyának mintáit is magában foglalja), vagy a bekért »nyilatkozatokat vagy dokumentumokat« hibásan benyújtó ajánlattevőket felhívja a hiányzó, illetve kijavított »nyilatkozatok vagy dokumentumok« (minták) megadott póthatáridőn belüli bemutatására annak megtiltása nélkül, hogy a kiegészített »nyilatkozatok vagy dokumentumok« (minták) módosítsák az ajánlat tartalmát?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a [2004/17 irányelv] 10. cikkét, hogy az ajánlatkérő megtarthatja az ajánlattevő által nyújtott óvadékot, ha ez utóbbi az ajánlatkérő kiegészítésre való felhívása ellenére nem mutatta be azokat a »nyilatkozatokat vagy dokumentumokat« (mintákat), amelyek igazolják, hogy az ajánlott árubeszerzések, szolgáltatásnyújtások vagy építési beruházások teljesítik az ajánlatkérő által meghatározott követelményeket, amennyiben e kiegészítés az ajánlat tartalmának módosítását eredményezné, vagy az ajánlattevő nem értett egyet az ajánlat ajánlatkérő általi kijavításával, minek folytán az ajánlattevő ajánlata nem volt a legelőnyösebb ajánlatként kiválasztható?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a [92/13 irányelv] 1. cikkének (3) bekezdését, hogy az e rendelkezés »akiknek érdekükben áll vagy állt egy adott szerződés elnyerése« szövegrészeiben szereplő »adott szerződés« kifejezés egy (a jelen ügyben: a 2015. június 3-i hirdetmény közzétételével indult) »adott közbeszerzési eljárást« jelent, vagy úgy, hogy e kifejezés »adott szerződési tárgyat« (a jelen ügyben: az ajánlatkérő archívumában található dokumentumok digitalizálására irányuló szolgáltatásnyújtás) jelent, függetlenül attól, hogy a jogorvoslati kérelemre figyelemmel köteles lesz-e az ajánlatkérő érvénytelennek nyilvánítani a folyamatban lévő közbeszerzési eljárást és adott esetben új közbeszerzési eljárást indítani?”

Az első kérdésről

- 24 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/17 irányelv 10. cikkében említett, a gazdasági szereplőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha ajánlati felhívás keretében az ajánlatkérő felhívja az ajánlattevőket arra, hogy nyújtsák be azokat a szükséges nyilatkozatokat vagy dokumentumokat, amelyeket ezen ajánlattevők az ajánlatok benyújtására előírt határidőn belül nem nyújtottak be, vagy ha felhívja őket arra, hogy hiba esetén javítsák ki e nyilatkozatokat vagy dokumentumokat, anélkül hogy ezen ajánlatkérő egyébbiránt köteles lenne az említett ajánlattevők figyelmét felhívni arra, hogy a benyújtott ajánlatok tartalmát nem módosíthatják.
- 25 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy az ajánlatkérő azon kötelezettsége, hogy tiszteletben tartsa az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvét, amelynek célja a közbeszerzési eljárásban részt vevő vállalkozások közötti egészséges és hatékony verseny kialakulásának elősegítése (lásd különösen: 2004. április 29-i Bizottság kontra CAS Succhi di Frutta ítélet, C-496/99 P, EU:C:2004:236, 110. pont; 2015. március 12-i eVigilo ítélet, C-538/13, EU:C:2015:166, 33. pont), és amely elv képezi a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos uniós szabályok lényegét (lásd különösen: 1993. június 22-i Bizottság kontra Dánia ítélet, C-243/89, EU:C:1993:257, 33. pont; 1996. április 25-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-87/94, EU:C:1996:161, 51. pont; 2001. október 18-i SIAC Construction ítélet, C-19/00, EU:C:2001:553, 33. pont), magában foglalja különösen azt, hogy az

ajánlattevőknek egyenlő helyzetben kell lenniük mind az ajánlatuk kidolgozása, mind pedig annak az ajánlatkérő általi elbírálása időpontjában (lásd: 2008. december 16-i Michaniki ítélet, C-213/07, EU:C:2008:731, 45. pont; 2016. május 24-i MT Højgaard és Züblin ítélet, C-396/14, EU:C:2016:347, 37. pont).

- 26 Az említett elv megköveteli különösen, hogy valamennyi ajánlattevő azonos esélyekkel rendelkezzen ajánlatának összeállításakor, és ebből következően magában foglalja, hogy valamennyi versenytárs tekintetében ugyanazon feltételek vonatkozzanak az ajánlatokra (1996. április 25-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-87/94, EU:C:1996:161, 54. pont; 2002. december 12-i Universale-Bau és társai ítélet, C-470/99, EU:C:2002:746, 93. pont; 2015. március 12-i eVigilo ítélet, C-538/13, EU:C:2015:166, 33. pont).
- 27 Az egyenlő bánásmód elvével és az átláthatósági kötelezettséggel ellentétes továbbá a közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő és az ajánlattevő között minden tárgyalás, ami azt jelenti, hogy az ajánlat a benyújtását követően főszabály szerint nem módosítható, kezdeményezze azt akár az ajánlatkérő, akár az ajánlattevő (lásd ebben az értelemben: 2012. március 29-i SAG ELV Slovensko és társai ítélet, C-599/10, EU:C:2012:191, 36. pont; 2013. október 10-i Manova ítélet, C-336/12, EU:C:2013:647, 31. pont).
- 28 Ha ugyanis az ajánlatkérőnek lehetősége lenne arra, hogy a pontatlannak vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban foglalt műszaki követelményeknek nem megfelelőnek ítélt ajánlatot benyújtó részvételre jelentkezőtől e tekintetben tájékoztatást kérjen, e részvételre jelentkező ajánlatának kiválasztása esetén úgy tűnhetne, mintha ezen ajánlatkérő a többi részvételre jelentkező kárára és az egyenlő bánásmód elvének megsértésével bizalmasan tárgyalt volna e részvételre jelentkezővel (2012. március 29-i SAG ELV Slovensko és társai ítélet, C-599/10, EU:C:2012:191, 37. pont).
- 29 A Bíróságnak azonban alkalma volt megállapítani azt is, hogy az egyenlő bánásmód elvével nem ellentétes az, hogy rendkívüli esetekben az ajánlatot kijavíthassák vagy kiegészíthessék, amennyiben az nyilvánvalóan pontosítást igényel, vagy ha nyilvánvaló tárgyi tévedések kiküszöbölése érdekében ez szükséges, figyelemmel azonban bizonyos követelmények tiszteletben tartására (lásd ebben az értelemben az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [HL 2004. L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.; helyesbítés: HL 2014. L 339., 14. o.] hatálya alá tartozó meghívásos közbeszerzési eljárások keretében az ajánlatok értékelésének szakaszát illetően: 2012. március 29-i SAG ELV Slovensko és társai ítélet, C-599/10, EU:C:2012:191, 35–45. pont; az ajánlattevők előzetes kiválasztásának szakaszát illetően: 2013. október 10-i Manova ítélet, C-336/12, EU:C:2013:647, 30–39. pont).
- 30 Mindenekelőtt az ajánlatra vonatkozó tájékoztatáskérést, amelyre csak azt követően kerülhet sor, ha az ajánlatkérő az összes ajánlatot megismerte, főszabály szerint valamennyi azonos helyzetben lévő ajánlattevő részére ugyanúgy meg kell küldeni, és az ajánlat valamennyi pontosítást igénylő pontjára vonatkoznia kell (lásd: 2012. március 29-i SAG ELV Slovensko és társai ítélet, C-599/10, EU:C:2012:191, 42–44. pont; 2013. október 10-i Manova ítélet, C-336/12, EU:C:2013:647, 34. és 35. pont).
- 31 Ezenkívül e felhívás nem eredményezheti azt, hogy az érintett ajánlattevő valójában olyan ajánlatot tesz, amely újnak minősülhet (lásd: 2012. március 29-i SAG ELV Slovensko és társai ítélet, C-599/10, EU:C:2012:191, 40. pont; 2013. október 10-i Manova ítélet, C-336/12, EU:C:2013:647, 36. pont).
- 32 Végül általában az ajánlatkérő azon mérlegelési jogkörének gyakorlása során, amely azon lehetőség kapcsán áll a rendelkezésére, hogy a részvételre jelentkezőktől tájékoztatást kérhet az ajánlatukkal kapcsolatban, az ajánlatkérő kötelessége, hogy a részvételre jelentkezőket egyenlő módon és tisztességesen kezelje, azaz úgy, hogy a tájékoztatáskérés az ajánlatok kiválasztását követően és annak

eredményére tekintettel ne tűnhesen úgy, hogy indokolatlanul előnyben részesítette vagy hátrányos helyzetbe hozta azon részvételre jelentkezőt vagy jelentkezőket, amelyhez vagy amelyekhez e kérelmet intézte (lásd: 2012. március 29-i SAG ELV Slovensko és társai ítélet, C-599/10, EU:C:2012:191, 41. pont; 2013. október 10-i Manova ítélet, C-336/12, EU:C:2013:647, 37. pont).

- 33 A tájékoztatáskérés azonban nem pótolhatja a szerződési dokumentáció által megkövetelt hiányzó iratokat vagy információkat, mivel az ajánlatkérőnek szigorúan tartania kell magát azokhoz a feltételekhez, amelyeket saját maga határozott meg (lásd ebben az értelemben: 2013. október 10-i Manova ítélet, C-336/12, EU:C:2013:647, 40. pont).
- 34 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében kifejtette, hogy az ajánlattevőknek csatolniuk kellett az ajánlatukhoz az archívum digitalizált dokumentumaira vonatkozó mintákat, amelyeket az ajánlattételhez szükséges dokumentáció 4.1 pontjában meghatározott utasításoknak megfelelően kellett kidolgozni, és meg kellett jelölniük a digitalizálási eljárást és a digitalizálás minőségét.
- 35 Az alapügyben szóban forgó körülmények között az Archus és a Gama volt az, aki ajánlattevői minőségében a Pzp 87. cikke (2) bekezdésének 3) pontja alapján az ajánlatának kijavítása iránti kérelemmel fordult az ajánlatkérőhöz annak érdekében, hogy egy új mikrofilmmintával cseréljék ki az ajánlatukhoz csatolt mintát, amely nem felelt meg az ajánlattételhez szükséges dokumentációban foglalt követelményeknek.
- 36 Márpedig a jelen ítélet 29. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az ajánlatkérő által az ajánlattevőhöz intézett, a szükséges nyilatkozatok és dokumentumok benyújtására vonatkozó felhívásnak főszabály szerint nem lehet más célja, csak az ajánlattevő ajánlatának pontosítása vagy az ajánlatban foglalt nyilvánvaló hiba kijavítása. E felhívás ennél fogva általánosságban nem teheti lehetővé az ajánlattevő számára azt, hogy olyan nyilatkozatokat és dokumentumokat nyújtson be, amelyek közlését az ajánlattételhez szükséges dokumentáció előírta, és amelyeket az ajánlattételi határidőn belül nem nyújtottak be. A jelen ítélet 31. pontjában említett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően e felhívás nem eredményezheti azt sem, hogy az ajánlattevő olyan módosításokat tartalmazó dokumentumokat nyújtson be, amelyek valójában új ajánlatnak minősülnek.
- 37 Mindenesetre az ajánlatkérővel szemben a nemzeti jog értelmében előírható azon kötelezettség, hogy felhívja az ajánlattevőket azon szükséges nyilatkozatok és dokumentumok benyújtására, amelyeket az ajánlattételi határidőn belül nem nyújtottak be, vagy arra, hogy e nyilatkozatokat és dokumentumokat hiba esetén kijavítsák, csak annyiban fogadható el, amennyiben az eredeti ajánlathoz fűzött kiegészítések és az abban eszközölt javítások nem eredményezik az ajánlat lényeges módosítását. A 2012. március 29-i SAG ELV Slovensko és társai ítélet (C-599/10, EU:C:2012:191) 40. pontjából ugyanis kitűnik, hogy az eredeti ajánlatot nyilvánvaló tárgyi tévedések kiküszöbölése érdekében csak rendkívüli esetekben lehet kijavítani, feltéve hogy e módosítás nem vezet arra, hogy valójában új ajánlatot tesznek.
- 38 A kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy az alapügyben szóban forgó körülmények között az Archus és a Gama általi csere az ajánlatukat érintő nyilvánvaló hiba kijavításának keretein belül maradt-e.
- 39 Következésképpen az első feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/17 irányelv 10. cikkében említett, a gazdasági szereplőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha közbeszerzési eljárás keretében az ajánlatkérő felhív valamely ajánlattevőt arra, hogy nyújtsa be azokat a nyilatkozatokat vagy dokumentumokat, amelyek közlését az ajánlattételhez szükséges dokumentáció előírta, és amelyeket az ajánlattételi határidőn belül nem nyújtottak be. E cikkel azonban nem ellentétes az, ha az ajánlatkérő felhív valamely ajánlattevőt az ajánlatának pontosítására vagy az abban foglalt nyilvánvaló tárgyi tévedés kijavítására, feltéve azonban, hogy e

felhívást valamennyi azonos helyzetben lévő ajánlattevő részére megküldik, hogy valamennyi ajánlattevőt egyenlő módon és tisztességesen kezelnek, és hogy e pontosítás vagy e kijavítás nem eredményezi valójában új ajánlat benyújtását; ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

A második kérdésről

- 40 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/17 irányelv 10. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, hogy olyan körülmények között, mint amelyekről az alapügyben szó van, az ajánlatkérő közbeszerzési eljárásban megtartsa az ajánlattevő által nyújtott kauciót, amennyiben ez utóbbi vagy nem nyújtotta be az azt igazoló dokumentumokat, hogy ajánlata megfelel az ajánlatkérő által az ajánlattételhez szükséges dokumentációban megállapított követelményeknek, mert ajánlatának tartalmát ezáltal módosította volna, vagy mert nem járult hozzá ahhoz, hogy az ajánlatkérő kijavítsa az ajánlatát, és ennek következtében nem választhatták ki az ajánlatát.
- 41 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén az előbbi az utóbbiak által eldöntendő jogviták megoldásához szükséges támpontokat nyújt az uniós jog értelmezése terén (lásd különösen: 2003. június 12-i Schmidberger ítélet, C-112/00, EU:C:2003:333, 30. pont; 2011. szeptember 15-i Unió de Pagesos de Catalunya ítélet, C-197/10, EU:C:2011:590, 16. pont; 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet, C-307/10, EU:C:2012:361, 31. pont).
- 42 Ezen együttműködés keretében az uniós jogra vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (lásd különösen: 2003. január 21-i Bacardi-Martini és Cellier des Dauphins ítélet, C-318/00, EU:C:2003:41, 43. pont; 2011. szeptember 15-i Unió de Pagesos de Catalunya ítélet, C-197/10, EU:C:2011:590, 17. pont; 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet, C-307/10, EU:C:2012:361, 32. pont).
- 43 Az előzetes döntéshozatali eljárásban a Bíróság feladata ugyanis a tagállamok igazságszolgáltatásához való hozzájárulás, nem pedig általános vagy hipotetikus kérdésekről való jogi véleménynyilvánítás (lásd különösen: 2003. június 12-i Schmidberger ítélet, C-112/00, EU:C:2003:333, 32. pont; 2011. szeptember 15-i Unió de Pagesos de Catalunya ítélet, C-197/10, EU:C:2011:590, 18. pont).
- 44 Márpedig meg kell állapítani, hogy – amint az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik – az alapügy körülményei nyilvánvalóan nem felelnek meg a kérdést előterjesztő bíróság által a második kérdése keretében felvázolt két eset egyikének sem.
- 45 Az alapügy ugyanis – amint az első kérdés vizsgálatából kitűnik – lényegében arra a kérdésre vonatkozik, hogy az ajánlatkérő a 2004/17 irányelv 10. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elvének megsértése nélkül megengedheti-e, hogy valamely ajánlattevő az ajánlatának benyújtását követően egy olyan dokumentumot – a jelen ügyben egy mikrofilmmintát – cseréljen ki, amelynek közlését az ajánlattételhez szükséges dokumentáció előírta, amennyiben az eredeti mintát állítólag tévedésből nyújtották be. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból egyáltalán nem tűnik ki, hogy az Archus és a Gama elmulasztották volna benyújtani az ajánlattételhez szükséges dokumentációban előírt dokumentumokat, vagy hogy nem adták volna hozzájárulásukat ahhoz, hogy az ajánlatkérő kijavítsa az ajánlatukat. Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által a második kérdés keretében felvetett probléma hipotetikus jellegű.

- 46 A kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdést e körülmények között nyilvánvalóan elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

A harmadik kérdésről

- 47 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 92/13 irányelv 1. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „adott szerződés” kifejezés egy adott közbeszerzési eljárást jelent, vagy pedig magának a közbeszerzési eljárás végén odaítélendő szerződésnek a tárgyát jelenti, abban az esetben, ha csak két ajánlatot nyújtottak be, és azon ajánlattevőnek, amelynek az ajánlatát elutasították, érdeke fűződhet a másik ajánlattevő ajánlatának elutasításához, következésképpen pedig új közbeszerzési eljárás indításához.
- 48 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben kifejtette, hogy a közbeszerzési eljárásban ajánlatot benyújtó gazdasági szereplő az ajánlatának elutasítása esetén nem rendelkezik a közbeszerzési szerződés odaítéléséről szóló határozat elleni eljáráshoz fűződő érdekekkel. Következésképpen, noha valamely, az Archushoz és a Gamához hasonló ajánlattevőnek bizonyosan érdeke fűződik az ajánlatát elutasító határozat vitatásához, mivel ebben az esetben továbbra is esélye van a szerződés elnyerésére, ellenben már semmilyen érdekekkel nem bír a közbeszerzési eljárás további részében, amennyiben ajánlatát véglegesen elutasították, legalábbis abban az esetben, ha több ajánlatot is benyújtottak és kiválasztottak.
- 49 A kérdést előterjesztő bíróság ebben az összefüggésben azt kérdezi, hogy a 92/13 irányelv 1. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „adott szerződés” kifejezés vonatkozik-e új közbeszerzési eljárás esetleges megindítására.
- 50 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 92/13 irányelv 1. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy a tagállamok biztosítják, hogy az általuk megállapítandó részletes szabályok szerint legalább azon személyeknek álljon jogorvoslati eljárás a rendelkezésére, akiknek érdekükben áll vagy állt egy adott szerződés elnyerése, és akiknek az állítólagos jogsértés érdeksérelmet okozott, vagy ennek kockázata fennáll.
- 51 A Bíróság, amelyet korábban már felkértek az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv (HL 1989. L 395., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 246. o.) 1. cikke (3) bekezdése egyenértékű rendelkezéseinek értelmezésére, már kimondta, hogy közbeszerzési eljárás keretében az ajánlattevőknek a szerződés elnyerése érdekében egyenértékű jogos érdekük fűződik a többi ajánlattevő ajánlatának kizárásához (lásd ebben az értelemben: 2013. július 4-i Fastweb ítélet, C-100/12, EU:C:2013:448, 33. pont; 2016. április 5-i PFE-ítélet, C-689/13, EU:C:2016:199, 27. pont; 2016. december 21-i Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung és Caverion Österreich ítélet, C-355/15, EU:C:2016:988, 29. pont), függetlenül az eljárásban résztvevők számától és a keresetet indító résztvevők számától (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i PFE-ítélet, C-689/13, EU:C:2016:199, 29. pont).
- 52 Ugyanis egyrészt az egyik ajánlattevő kizárása azt eredményezheti, hogy a másik a szerződést közvetlenül ugyanezen eljárás keretében nyeri el. Másrészt abban az esetben, ha valamennyi ajánlattevőt kizárják, és új közbeszerzési eljárás indul, azon mindegyik ajánlattevő részt vehet, és ezáltal közvetetten elnyerheti a szerződést (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i PFE-ítélet, C-689/13, EU:C:2016:199, 27. pont).
- 53 Az ítélezési gyakorlat által a 2013. július 4-i Fastweb ítéletben (C-100/12, EU:C:2013:448) és a 2016. április 5-i PFE-ítéletben (C-689/13, EU:C:2016:199) így módon kialakított elvet alkalmazni kell az alapügyben szóban forgó helyzetre.

- 54 A kérdést előterjesztő bírósághoz ugyanis – olyan közbeszerzési eljárás keretében, amelyben két ajánlatot nyújtottak be, és amelyben az ajánlatkérő egyidejűleg két, az egyik ajánlattevő ajánlatát elutasító, illetve a szerződést a másik ajánlattevőnek odaítélő határozatot hozott – az elutasított ajánlattevő fordult e két határozat ellen benyújtott keresettel. E kereset keretében az elutasított ajánlattevő a nyertes ajánlattevő ajánlatának kizárását kéri arra hivatkozva, hogy az nem felel meg az ajánlattételhez szükséges dokumentáció követelményeinek.
- 55 Ilyen helyzetben el kell ismerni, hogy a keresetet benyújtó ajánlattevőnek jogos érdeke fűződik a nyertes ajánlattevő ajánlatának kizárásához, amely adott esetben annak megállapításához vezethet, hogy az ajánlatkérő számára lehetetlenné válik egy szabályszerű ajánlat kiválasztása (lásd ebben az értelemben: 2013. július 4-i Fastweb ítélet, C-100/12, EU:C:2013:448, 33. pont; 2016. április 5-i PFE-ítélet, C-689/13, EU:C:2016:199, 24. pont).
- 56 Ezen értelmezést támasztják alá a 92/13 irányelv 2a. cikke (1) és (2) bekezdésének rendelkezései is, amelyek kifejezetten előírják, hogy a nem véglegesen kizárt ajánlattevők az ajánlatkérőknek a szerződés odaítéléséről szóló döntéseivel szemben jogorvoslati joggal rendelkeznek.
- 57 Kétségtelen, hogy a Bíróság a 2016. december 21-i Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung és Caverion Österreich ítélet (C-355/15, EU:C:2016:988, 13–16., 31. és 36. pont) alapjául szolgáló ügyben kimondta, hogy azon ajánlattevővel szemben, amelynek ajánlatát az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásból kizárta, meg lehet tagadni a közbeszerzési szerződés odaítéléséről szóló határozat elleni jogorvoslatot. Az említett ajánlattevő kizárásáról szóló határozatot azonban ebben az ügyben azt megelőzően jogerőssé vált határozat hagyta helyben, hogy a szerződés odaítéléséről szóló határozat elleni keresetet elbíráló bíróság határozatot hozott volna, így módon úgy kellett tekinteni, hogy az említett ajánlattevő véglegesen ki van zárva a szóban forgó közbeszerzési eljárásból.
- 58 Az alapügyben viszont az Archus és a Gama az ajánlatuk kizárásáról szóló és a szerződés odaítéléséről szóló, egyidejűleg hozott határozatok ellen nyújtott be keresetet, tehát nem lehet úgy tekinteni, hogy e társaságokat véglegesen kizárták a közbeszerzési eljárásból. Ebben a helyzetben a 92/13 irányelv 1. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „adott szerződés” kifejezés adott esetben új közbeszerzési eljárás esetleges megindítására is vonatkozhat.
- 59 A fenti megfontolásokból következik, hogy a 92/13 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy olyan helyzetben, mint amelyről az alapügyben szó van, amelyben közbeszerzési eljárás keretében két ajánlatot nyújtottak be, és amelyben az ajánlatkérő egyidejűleg két, az egyik ajánlattevő ajánlatát elutasító, illetve a szerződést a másik ajánlattevőnek odaítélő határozatot hozott, az e két határozat ellen keresetet benyújtó elutasított ajánlattevőnek jogosultnak kell lennie arra, hogy a nyertes ajánlattevő ajánlatának kizárását kérje, így módon a 92/13 irányelv 1. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „adott szerződés” kifejezés adott esetben új közbeszerzési eljárás esetleges megindítására is vonatkozhat.

A költségekről

- 60 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról [helyesen: a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatások területén a közbeszerzési eljárások összehangolásáról] szóló, 2004. március 31-i**

2004/17/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkében említett, a gazdasági szereplőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha közbeszerzési eljárás keretében az ajánlatkérő felhív valamely ajánlattevőt arra, hogy nyújtsa be azokat a nyilatkozatokat vagy dokumentumokat, amelyek közlését az ajánlattételhez szükséges dokumentáció előírta, és amelyeket az ajánlattételi határidőn belül nem nyújtottak be. E cikkel azonban nem ellentétes az, ha az ajánlatkérő felhív valamely ajánlattevőt az ajánlatának pontosítására vagy az abban foglalt nyilvánvaló tárgyi tévedés kijavítására, feltéve azonban, hogy e felhívást valamennyi azonos helyzetben lévő ajánlattevő részére megküldik, hogy valamennyi ajánlattevőt egyenlő módon és tisztességesen kezelnek, és hogy e pontosítás vagy e kijavítás nem eredményezi valójában új ajánlat benyújtását; ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

- 2) A 2007. december 11-i 2007/66/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a vízügyi, energiaipari, szállítási és távközlési ágazatokban működő vállalkozások beszerzési eljárásairól szóló közösségi szabályok alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1992. február 25-i 92/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy olyan helyzetben, mint amelyről az alapügyben szó van, amelyben közbeszerzési eljárás keretében két ajánlatot nyújtottak be, és amelyben az ajánlatkérő egyidejűleg két, az egyik ajánlattevő ajánlatát elutasító, illetve a szerződést a másik ajánlattevőnek odaítélő határozatot hozott, az e két határozat ellen keresetet benyújtó elutasított ajánlattevőnek jogosultnak kell lennie arra, hogy a nyertes ajánlattevő ajánlatának kizárását kérje, ily módon a 2007/66 irányelvvel módosított 92/13 irányelv 1. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „adott szerződés” kifejezés adott esetben új közbeszerzési eljárás esetleges megindítására is vonatkozhat.

Aláírások